

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (НОВІТНЯ)

Програма розроблена

Нев'ярович Наталя Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури (новітня)» складена відповідно до освітньо-професійної

програми підготовки магістрів, спеціалістів спеціальності 802030302. Мова і література (російська); мова і література (англійська, російська); мова і література (англійська). Спеціалізація турецька, польська мови; мова і література (німецька, англійська); 7.02030302. Мова і література (французька, англійська); мова і література (іспанська, англійська).

Предметом вивчення дисципліни є історико-літературний процес останньої чверті ХХ-початку ХХІ століття, зокрема, вагомі теоретико-літературні категорії та явища; художня творчість видатних письменників новітньої зарубіжної літератури, знакові художні тексти визначеного періоду.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Історія зарубіжної літератури (новітня)» пов'язаний передусім із:

- культурологією, оскільки література відображає життя в контексті культури, зокрема, культури постмодернізму;
- новітньою історією ХХ-ХХІ століття в загальному для обох дисциплін аспекті соціальних та ментальних змін у добу постіндустріалізації;
- філософією, сучасні концепції якої утворили фундаментальні положення літературно-мистецьких течій ХХ-ХХІ століть (екзистенціалізм, модернізм, постмодернізм, концептуалізм, абсурдизм, метареалізм та ін.);
- естетикою, що з античних часів визначає базисні основи літературознавства та мистецтва в цілому, які по-новому переосмислюються в некласичній та постнекласичній поетиці творів модернізму та постмодернізму;
- теорією літератури, на наукових поняттях якої вивчається системний курс «Історія зарубіжної літератури (новітня)», визначаються нові явища постмодерністської поетики, розглядаються дифузія сучасної жанрової системи та теорія гіпертексту;
- історією літератури від часів античності до ХХ століття, де зв'язок реалізується на рівні рецепції літературної традиції (а саме: вічних образів, наскрізних мотивів; жанрової та поетологічної систем тощо) та її подолання у новаторській нетрадиційній літературі межі ХХ-ХХІ ст.;
- лінгвістикою, що має чимало спільних аспектів, зокрема, когнітивний та мовно-стилістичний аспекти вивчення художнього тексту, а також з її сучасними напрямками, такими як: лінгвістична філософія, структуралізм, постструктуралізм та деконструктивізм;
- семіотикою, що так само, як і літературний постмодернізм у новітній зарубіжній літературі, досліджує семіотичні функції тексту, процеси де/ресемантизації знаків, кодів;

- політологією, оскільки багато з тем і проблем літератури ХХ століття пов'язані з бурхливим політичним життям цієї епохи і знаходять своє відображення в жанрах сучасної дистопії;
- мистецтвознавством, з яким література має загальні принципи образного відтворення дійсності та залучає мистецькі теорії та образи до структури сучасних літературних творів;
- соціологією, спільними аспектами дисциплін постають закони соціуму, структура суспільства, глобальні соціальні теми та проблеми, що знаходять своє художнє дослідження в реалістичній літературі кінця ХХ століття;
- міфологією, оскільки в літературі межі ХХ-ХХІ століть відбувається активне звернення до міфогенних форм свідомості;
- фольклором, тому що художні архетипи, образи, структури цієї дисципліни знаходять традиційне й новаторське тлумачення у зарубіжній літературі ХХ століття та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Література в ситуації перехідності: стратегії розвитку новітньої зарубіжної літератури.

2. Гетерогенний код новітньої зарубіжної літератури: діалог художньої свідомості в зарубіжній літературі межі ХХ-ХХІ ст.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури (новітня)» є виявлення домінуючих тенденцій та напрямків розвитку сучасного літературного процесу, знайомство з принципами та засадами сучасної методології, найбільш вагомими явищами сучасної літератури, формування навичок орієнтації у літературному просторі кінця ХХ-початку ХХІ ст. та аналіз сучасних художніх творів різного естетичного спрямування.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія зарубіжної літератури (новітня)» є:

- опанувати новітні методологічні засади вивчення літератури;
- аналізувати проблеми взаємодії теоретичних моделей і художньої практики в літературі кінця ХХ-початку ХХІ століття;
- характеризувати зміни у поезиці сучасного художнього твору;
- висвітлити актуальні проблеми, теми, мотиви сучасної світової літератури;
- поповнити термінологічний апарат студентів;
- вивчити історико-культурні, філософсько-естетичні та літературознавчі джерела, що визначають сучасну літературну ситуацію;
- познайомити з видатними письменниками сучасності, особливостями їх творчості та художнього методу;
- виявити типологічні сходження та розбіжності у художніх явищах різних національних культур;
- вивчити новітні стратегії сучасного літературного процесу;
- сформувати навички аналізу творів новітньої зарубіжної літератури;
- опанувати сучасні методи та прийоми інтерпретації літературних творів,

що належать до різних художніх напрямів та течій;

- удосконалювати вміння вести наукову дискусію з проблем сучасного літературознавства;
- формувати вміння долучатися до новітніх явищ літератури та культури та поглиблювати стійкий читацький інтерес до новинок художньої літератури.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- основні напрями та течії новітньої зарубіжної літератури;
- фундаментальні праці з історії та теорії літератури межі ХХ-ХХІ століть;
- твори визнаних письменників сучасної літератури;
- визначення поняття «постмодернізм», його ознаки, ілюструвати його текстовими прикладами;
- особливості художнього переходу від модернізму до постмодернізму;
- роль фольклору і міфології у творах письменників ХХ-ХХІ століть;
- факти життя і творчості митців, пов'язаних з Україною.
- ключові поняття сучасного літературознавства: принципи прози, метатекст, концептуалізм, трансметареалізм, постреалізм, постмодернізм, «чорний гумор», інтелектуальний роман, інтертекстуальність, пастіш, палімпсест, маргіналізм, реконструкція, неоміфологізм, авторська маска, архетип, алюзія, деконструктивізм, дискурс, герменевтика, інтерпретація, колаж, «масова література», «жіноча проза», метаповідання, міфопоетика, міфологема, нарратологія, нарратор, парадигма, фемінізм, феноменологія, філософема, хронотоп;
- жанрові модифікації сучасного роману (роман-міф, дистопія, роман-парабола, постмодерністський роман);

вміти:

- розкрити зміну світоглядних та естетичних засад у літературі ХХ-ХХІ століть;
- визначати поняття «новітня зарубіжна література», його ознаки, ілюструвати його текстовими прикладами;
- усвідомлено використовувати в аналізі твору сучасні методологічні та методичні принципи;
- інтерпретувати принципи новітньої прози в теоретичному та практичному аспектах;
- розуміти особливості ситуації «перехідності» в новітній зарубіжній літературі;
- виявляти в літературних творах ознаки і взаємодію різних художніх напрямів, течій, родів, жанрів, тенденцій, стилів;
- виокремлювали риси індивідуального стилю письменників, ілюструвати їх текстовими прикладами;
- вирізняти національний (у тому числі місцевий) колорит творів, засоби його створення;

- виявляти у творах митців провідні проблеми, теми, мотиви, а також особливості розвитку сюжету, композиції, художнього простору і часу;
- характеризувати художні образи, засоби їх створення; аналізувати твори у єдності змісту і форми;
- встановлювати явища інтертекстуальності та неоміфологізму у творах письменників ХХ-ХХІ століть.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 126 годин / 3,5 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Література в ситуації перехідності: стратегії розвитку новітньої зарубіжної літератури

Тема 1. Література кінця ХХ-початку ХХІ століття як новітня художня доба.

Поняття «новітня зарубіжна література» та її хронологічні та літературознавчі характеристики. Значеннєві доміанти сучасної культури. Ситуація перехідності в літературі та культурі. Зміни у художній парадигмі новітньої зарубіжної літератури. Принципи сучасної прози (неоміфологізм, ілюзія/реальність, текст у тексті, пріоритет стилю, крах фабули, доміанта синтаксису, прагматика, спостерігач, порушення зв'язності тексту, аутистизм).

Неоміфологізм. Неоміфологічна свідомість у новітній зарубіжній літературі.

Тема 2. Художні напрями, течії та школи в літературі кінця ХХ-початку ХХІ століття.

Поліестетичний характер сучасної літературної доби. Плюралістичність естетичної свідомості. Модернізм і постмодернізм: проблема співвідношення понять у сучасному літературознавстві. Принципи постмодернізму в новітній зарубіжній літературі. Постмодернізм як провідний напрям у літературі. Течії постмодернізму (концептуалізм, соц-арт, поп-арт). Масова література. Метареалізм і постмодернізм. Гетерогенний код новітньої зарубіжної літератури. Представники та визначні твори провідних течій сучасної літератури.

Тема 3. Сучасний «інтелектуальний роман» Великобританії.

Сучасна англійська література. Поняття про «інтелектуальний роман» Великобританії. Представники сучасної англійської літератури: Дж. Фаулз, Дж. Барнс, Т. Стоппард, П. Екroyд, М. Бредбері, Г. Свіфт та ін. Дж. Фаулз і сучасний постмодерністський роман. Проблема творчого методу митця. Жанрова та проблемно-тематична своєрідність творчості. Новаторський характер роману «Жінка французького лейтенанта»: особливості сюжету та композиції, способів характеротворення. Історія і сучасність у романі. Стилїзація «вікторіанської» доби. Риси постмодерністської поетики. Використання прийомів постмодернізму в структурі класичного «вікторіанського» роману. «Відкрита» форма оповіді.

Тема 4. Історія і сучасність у фокусі англійського постмодерністського роману.

Творчість Дж. Барнса. Роман «Історія світу у 10 ½ частинах» - постмодерністський погляд на історію в сучасній англійській літературі. Проблема жанрової специфіки роману «Історія світу у 10 ½ частинах». Риси фарсу і трагедії. Сюжетно-композиційні особливості роману. Тематика та проблематика твору. Абсурд та жорстокість як складові барнсівської концепції історії. Риси постмодерністської поетики у романі. Різні погляди на проблему історії в новітній зарубіжній літературі (К. Воннегут, Дж. Хеллер, М. Павич).

Тема 5. Традиції школи «чорного гумору» в сучасній американській літературі.

Школа «чорного гумору» як предтеча постмодернізму в сучасній американській літературі. Представники напряму та їх художні здобутки. Особистість і система у романі К. Кізі «Політ над гніздом зозулі». Мотив божевілля у романі. Гротеск та абсурд у творі. Класики сучасної американської прози. Видатні імена та твори: К. Воннегут, Дж. Хеллер, Т. Пінчон, Дж. Барт, Т. Моррісон.

Тема 6. Людина на перехресті долі у сучасній масовій американській літературі.

Проблема та структура поняття «масова література». Розумність нерозумної людини у романі У. Грума «Форест Гамп». Тема кохання в романі Е.В. Вольф Сігел «Історія одного кохання». Проблема моральної черствості суспільства у романі Дж. Харріс «Шоколад». Форма щоденника у романі Н. Спаркса «Щоденник пам'яті». Проблеми жінки-митця в романі М. Каннінгема «Годинник».

Тема 7. Новітня італійська література: діалог сучасності та минулого.

Принципи постмодернізму у творчості У. Еко, І. Кальвіно, А. Барікко. У. Еко - науковець і письменник. Філософсько-естетичні та семіотичні погляди.

Поєднання принципу розважальності та науковості у жанровій структурі роману «Ім'я троянди». Категорії “лабіринт”, “ризом” (Ж. Дельоз), “код”, “каталог” у творі. Філософська проблематика твору. Реалізація принципу “смерть автора”. Сенс ідейного протистояння В. Баскервільського і ченця Хорхе. Семіотичні ідеї роману.

Тема 8. Польська література на межі XX-XXI століть.

Видатні імена та твори. Станіслав Лем. Романи «Солярис», «Апокрифи», «Голем XIV», «Раса хижаків. Останні тексти». Тема самотності в романі Я. Вишневського «Самотність у мережі». Проблема ставлення до вільного у творі «Тест». Тема справжнього і хибного кохання.

Тема 9. Балканський феномен новітньої зарубіжної літератури.

Творчість М. Павича, Г. Петровича, Д. Угрешич. М. Павич – письменник-новатор сучасної сербської літератури. Теми, проблеми творчості. Художнє новаторство М. Павича в галузі жанру та структури сучасного роману (роман-клепсидра, роман-посібник із ворожіння, роман-путівник та ін.). Роман «Хозарський словник»: своєрідність жанру роману-лексикону, структура роману, основні сюжетні лінії. Принцип гіпертексту у творі.

Постмодерністське потрактування історії. Візантійські мотиви в оповіданні «Дамаскін».

Змістовий модуль 2.

Гетерогенний код новітньої зарубіжної літератури: діалог художньої свідомості в зарубіжній літературі межі ХХ-ХХІ ст.

Тема 10. Творчість М. Кундери в контексті новітньої чеської та європейської літератури.

Історична доля чеської літератури у ХХ столітті та її сучасний стан.

Представники й найвідоміші твори. Творчість М. Кундери: етапи на шляху до громадянської та творчої свободи. Теми та проблеми творчості. «Празька весна» 1968 р. та її політичні наслідки у творчій біографії М. Кундери та героїв його творів. Трагічна доля чеської інтелігенції за часів тоталітаризму у романі «Нестерпна легкість буття». Проблеми мистецького безсмертя у романі «Безсмертя».

Тема 11. Сучасна німецька література у контексті постмодерністського дискурсу.

Творчі відкриття видатних письменників кінця ХХ-початку ХХІ століття.

Особистість та історія у творчості Нобелівського лауреата Г. Грасса. Тема історичної відповідальності у романі Б. Шлінка «Читець». Кафкіанські традиції у творчості П. Зюскінда. Філософсько-естетичні погляди митця.

Культура постмодернізму у романі «Запахи. Історія одного вбивці».

Історичне тло та його «театральна» функція у творі. Проблема митця і творчості у постмодерністській свідомості. Герой-маргінал у романі. Риси поетики постмодернізму у романі.

Тема 12. Сучасна європейська німецькомовна література Австрії та Швейцарії.

Ф. Дюрренматт, М. Фріш (Швейцарія), К. Рансмайр (Австрія). Роман К. Рансмайра «Останній світ» у контексті постмодерністської літератури Австрії. Діалог з античністю у сучасному постмодерністському романі. Образ Овідія – митця-вигнанця, письменника-маргінала. Міф і дійсність у романі. Принципи та художні прийоми постмодернізму у творі. «Метаморфози» як метафора сучасного постмодерністського світобачення.

Тема 13. Сучасна французька література: багатовекторність літературного процесу.

Традиції «нового роману» в літературі постмодернізму (Б. Вербер, Б. Віан). Жанр сучасної робінзонади у філософській інтерпретації М. Турньє («Тихоокеанський лімб»). Біблійні мотиви та образи в тетралогії Е.-Е.

Шмітта «Цикл незримого». Роман «Євангеліє від Пілата». Повість «Оскар і Рожева Пані». Гуманістичний характер творчості. Традиції французької психологічної прози у сучасному постмодерністському дискурсі.

Тема 14. Сучасна «жіноча проза»: між традицією та фемінізмом.

Проблема дефініції та сутність поняття «жіноча проза». Представниці

«жіночої прози» у сучасній літературі М. Етвуд, Т. Моррісон, Л. Петрушевська, Л. Уліцька, Д. Рубіна, В. Токарева, Ф. Саган, Е. Елінек. Дж. Харріс.

Феміністичне спрямування творчості М. Етвуд. Антиутопічний характер роману «Сповідь служниці». Рецепція античності у романі «Пенелопіада».

Тема родини в романі Л. Уліцької «Медея та її діти». Поетика оповідань Т. Толстої: теми, проблеми, виразність та колоритність мови. Гра з часом і простором.

Лінійні та нелінійні стратегії оповіді. Апокаліпсис культури та цивілізація у романі «Кись».

Тема 15. Художні стратегії сучасної російської літератури

Видатні імена сучасної російської прози: В. П'єцух, В. Маканін, Вен. Єрофеев, А. Бітов, Д. Галковський. Творчість В. Пелевіна у контексті літератури російського постмодернізму. Деконструкція «радянського культурного міфу» в повісті «Омон Ра». Інтертекстуальна природа повісті «Життя комах». Проблема самоідентифікації в романі «Чапаєв і Пустота». Мотив польоту у повісті «Затворник і Шестипалий».

Тема 16. Латиноамериканська література кінця ХХ-початку ХХІ століття.

Ідеї Х.-Л. Борхеса та їх вплив на сучасну латиноамериканську літературу. Видатні імена і твори Г. Гарсія Маркеса, А. Карпент'єра, Х. Кортасара, А. Поссе, В. Льоса, П. Коельо. Метареалістичний характер роману П. Коельо «Алхімік».

Тема 17. Новітня японська література

Видатні представники повоєнної японської літератури: Ю. Місіма, К. Ое, Х. Муракамі. Традиції національної культури та їх руйнація у творчості Ю. Місіма. Тема взаємовідношень у сучасному суспільстві та проблема ставлення до людей з особливими потребами у творах Нобелівського лауреата К. Ое. Сучасна молодіжна культура у контексті давньої східної філософії у творчості Х. Муракамі.

3. Рекомендована література

Основна наукова література

1. Зарубежная литература второго тысячелетия. 1000-2000 / Под ред. Л.Г. Андреева. – М.: Высшая школа, 2001.
2. Гиленсон Б. История зарубежной литературы второй половины ХХ - начала ХХІ века. Учебник. – М.: Юрайт, 2014.
3. Кубарева Н.П. Зарубежная литература второй половины ХХ века [Текст]: учебное пособие / Н.П. Кубарева. – М.: Моск. лицей, 2002.
4. Луков Вл.А. История литературы: Зарубежная литература от истоков до наших дней: Учебн. пособие.. М.: Академия, 2008.
5. Андреев Л.Г. От «Заката Европы» к «Концу истории» // «На границах». Зарубежная литература от средневековья до современности. – М., 2000.
6. Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. Історія новітньої зарубіжної літератури: навчальний посібник / МОН. – Київ:

Центр учбової літератури, 2008.

7. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: [навчальний посібник / В.І. Кузьменко, О.О. Гарачковська, М.В. Кузьменко та ін.]. – К.: ВЦ "Академія", 2010.

8. Помазан І.О. Історія зарубіжної літератури ХХ століття. Підруч. для студ. ф-ту «Референт-перекладач» / І.О. Помазан; Нар. укр. акад., [каф. українознав.]. – Х.: Вид-во НУА, 2010.

Додаткова література

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів, 1997.

2. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики: исследования разных лет. – М.: Худож. лит., 1975.

3. Бесчетникова С.В. Утопическая парадигма. – Донецк, 2007.

4. Висоцька Н. «Сучасна проза США: зріз на порубіжжі століть» // Американська література на рубежі століть. – К., 2004.

5. Висоцька Н. Стаття «Сучасна драматургія США» // Сучасна американська література. – К., 2002.

6. Гундорова Т. Проявлення слова: Дискурсія раннього модернізму. Постмодерна інтерпретація. – Львів: Літопис, 1997.

7. Денисова Т.Н. Історія американської літератури ХХ століття. – К., 2002.

8. Дружинина А.А. Английский роман 1980-90-гг. ХХ века: Учебное пособие. – М., 1997.

9. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч. Енквіста, В.Е. Тейлора / Пер. з англ. – Київ: Основи, 2003.

10. Зарубіжні письменники. Бібліографічний словник. У 2 ч. – Тернопіль, 2006.

11. Затонский Д. Модернизм и постмодернизм: Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств. – Харьков: Фолио; М.: ООО «Издательство АСТ», 2000.

12. Ильин И. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. – М., 1998.

13. Ильин И. Постмодернизм: Словарь терминов. – М.: Интрада, 2001.

14. Ильин И.П. Можейко М.А. Постмодернизм. Энциклопедия / И.П. Ильин, М.А. Можейко. – М.: Русский язык, 2004.

15. Киреева Н.В. Постмодернизм в зарубежной литературе: Учебный комплекс. – М.: Флинта: Наука, 2004.

16. Курицын В. Русский литературный постмодернизм. – М.: ОГИ, 2000.

17. Липовецкий М. Русский постмодернизм. (Очерки исторической поэтики): Монография. – Екатеринбург: Урал. гос. пед. ун-т, 1997.

18. Литературная энциклопедия терминов и понятий / Под ред. А. Николюкина. – М.: НПК «Интелвак», 2001.

19. Лотман Ю. Внутри мыслящих миров: Человек – текст – семиосфера – история. – М.: Яз. рус. культуры, 1996.

20. Лотман Ю. Семиосфера. – СПб: Искусство, 2000.

21. Лотман Ю.В. Выход из лабиринта Эко У. Имя розы. Роман. Заметки на

- полях «Имени розы». Эссе / Пер. с итал. Е. Костюкович. –СПб.: «Симпозиум», 2000.
22. Маньковская Н. Эстетика постмодернизма. –СПб., 2000.
23. Мережинская А. Художественная парадигма переходной культурной эпохи. Русская проза 80–0-х годов XX века: Монография. –К.: ИПЦ «Киевский университет», 2001.
24. Мифологический словарь / Гл. ред. Е.М. Мелетинский. –М.: Советская энциклопедия, 1990.
25. Зарубіжні письменники. Бібліографічний словник. У 2 ч. – Тернопіль, 2006.
26. Н. Киреева. Постмодернизм в зарубежной литературе. – М., 2004.
27. Немзер А. Замечательное десятилетие // Новый мир. – 2000. – № 1.
28. Постмодернизм. Энциклопедия. Сост. и науч. ред. А.А. Грицанов, М.А. Можейко. Минск: Интерпрессервис; Книжный Дом, 2001.
29. Руднев В. Словарь культуры XX века. – М., 2002.
30. Скоропанова И. Русская постмодернистская литература: Учеб. пособие. – 3-е изд., изд. и доп. – М.: Флинта: Наука, 2001.
31. Современная западная философия: Словарь. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ТОН-Остожье, 1998.
32. Современная литературная теория. Антология I Сост. И.В. Кабанова. – М.: Флинта: Наука, 2004.
33. Современное литературоведение (страны Западной Европы и США): концепции, школы, термины. Энциклопедический справочник / И.И. Ильин. – М., 1999.
34. Современный словарь по культурологии. – Мн.: Современное слово, 1999.
35. Современный словарь-справочник по литературе / Сост. и науч. ред. С.И. Кормилов. – М.: АСТ, 2001.
36. Эко У. Заметки на полях «Имени розы» // Иностранная литература. – 1988. – № 10.
37. Эпштейн М. Русская культура на перепутье. Секуляризация и переход от двоичной системы к троичной // Звезда. – 1999. – № 2.
38. Яусс Х.-Р. История литературы как провокация литературоведения // НЛО. – 1995. – № 12.

ІНТЕРНЕТ- ДЖЕРЕЛА (електронні бібліотеки)

1. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади): <http://aelib.parod.ru>
2. Електронна бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
3. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
4. Національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>

Сайти творчості

- Сайт творчества В. Пелевина. www.pelevin.nov.ru/texts
- Сайт «женская проза»: www.a-z.ru/women
- Сайт Дины Рубиной www.dinarubina.com/texts/

Сайт Т. Толстой www.tntolstaya.narod.ru

Сайт творчества Е. Шмитта – интернетресурсы

Сайт творчості К. Кізі www.allkiziken.ru/

Сайт Ковбасенко Ю. Архіпелаг "Павич", острів "Дамаскин" (2003) //

«Тема» 2003 Інтернет-ресурс. Режим доступу:

http://www.ae-lib.org.ua/texts/kovbasenko__pavic__ua.htm

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- 1) усні опитування на практичних заняттях;
- 2) поточні письмові форми контролю (тестування, контрольне опитування, самостійні роботи);
- 3) підсумкова письмова контрольна робота;
- 4) усні екзаменаційні питання за білетами.